

Vore rofarvande udover Mariager fjord: SEJLBARE ÅER OG SØER I JYLLAND, SOM VI KENDER DEM, SAMT NOGLE OMRÅDER VI HAR ROET I UDEN FOR DANMARK

Af Irena og Per Sloth Carlsen

Gennem årene har vi besejlet en del åer og søer, og giver her en oversigt, der kunne være af interesse for andre, der godt kunne tænke sig også at sejle på Jyllands mange dejlige vandløb. Vi henviser i øvrigt til amternes og Skov og Naturstyrelsens opdaterede oplysninger om sejladsrestriktioner og teltpladser på deres hjemmesider. Torben Lundøs "KANOTURE Danmark rundt", Høst og søn, 1996 vil vi stærkt advare mod. Bogen er ofte aldeles utroværdig og spækket med ubrugelige oplysninger om fx campingpladser op til 5 km fra det vandløb, der besejles, manglende oplysninger om forhindringer under vejs osv. Forfatteren har næppe personligt besejlet ret mange af de åløb han beskriver. Man kan komme rigtig galt afsted med ham som rejseguide. Undersøg selv markedet. Eller spørg det relevante turistkontor/ vandløbskontor i pågældende amt/region. På de store åer som fx Gudenå, Skjern å og Karup å skal der købes tilladelse til sejlads, idet åerne er beskyttede vandløb. Se hjemmesiderne.

VED MARIAGER:

KASTBJERG Å, sejlbare ca. 8 km. er en mindre å, der danner kommuneskel mod syd til den nye Randers kommune. Ved rimelig vandstand kan åen besejles fra Sem bro og 7 km gennem varieret kulturlandskab til den udmunder i Mariager fjord ved Åmølle. Regn med sandbanker flere steder. Sjovt lille vandløb, når der er vand nok.

GLENSTRUP SØ syd for Hobro. Med sine 30 meter en af landets dybeste søer. Isætning ved Søbjerggård i søens sydvestlige ende, hvor der er parkering og direkte adgang fra vejen mellem Glenstrup og Vester Tørslev. Fin lille picnic tur frem og tilbage (i alt 10 km) .

HIMMERLANDSÅERNE:

SKALS Å kan med lidt god vilje besejles 50 km. helt inde fra vestenden af den smalle Tjele langsø. Isætning ved campingpladsen ved Fastrup. Udløbet fra søen, der bliver til Skals å kan være lidt snurrigt at finde i sivene 6,5 km østpå, hvor søen er smallest, men vand løber jo ud der, hvor der er lavest!! Den første, korte strækning af åløbet må man regne med at skulle vade med kajakken i fangline (store sten), men snart er der vand nok til at selv en toer foldekajak (som vi havde dengang) kan være der.

Men ellers er der isætning ved Onsild få km. sydvest for Hobro, hvor Viborgvejen krydser åen. Åløbet bliver rigtig fint, når man passerer Lindum skov og Klejtrup. Er du startet fra Tjele langsø,

kan en dagstur afsluttes ved vejbroen mellem Hersom og Vammen. Her er der kun 4 km. at gå tilbage efter bilen. På et andet tidspunkt har vi roet resten af åen indtil Hjarbæk Fjord, hvor der kan afsluttes i Hjarbæk, hvis der da ikke er tale om begyndelsen til en tur op i Limfjordsegnene.

SIMESTED Å er et dejligt lille åløb, der passer til en 25 km. dagstur. Isætning umiddelbart vest for Simested, hvor en bro krydser åen, der siden slynger sig 5 km. vestpå forbi Ålestrup, hvor den derefter løber sydover ca. 20 km. her og der med god fart gennem varierede landskaber til Hjarbæk fjord. Der kan afsluttes ved Møldrups, ved landevejsbroen, Hobro-Skive eller ved landevejsbroen 1 km. før fjorden ved Skals. Vandet i åen er ret klart, så der kan bades under vejs.

LERKENFELDT Å er prøvet som en acceptabel 10 km. sviptur. Start fra Østrup og ro gennem et smukt naturlandskab til Lovns Bredning i Limfjorden. Der er en dum overbæring ved Lerkenfeldt gods.

LINDENBORG Å kan besejles ca. 30 km. fra Rebild, hvor den gamle Hobro Ålborgvej krydser åen. Kort efter start passerer man det store, kolde afløb fra Ravnkilde, der nok er det mest bemærkelsesværdige naturfænomen i det i øvrigt smukke bakkelandskab. Vi valgte at stå af ved Hadsund Ålborg landevej ved Lindenberg gods, idet resten af åløbet til udmundingen i Limfjorden forløber gennem lave enge.

SØNDERUP Å er en smuk, lille å, der kan sejles 17 km. gennem kuperet landskab fra Mosbæk ved Sønderup i nærheden af afkørsel 32. Åen udmunder i Halkjær Bredning (Limfjorden) efter at være løbet sammen med Halkjær å ved Vegger

NØRREJYSKE ÅER

NØRREÅEN kan som todagestur sejles fra Brunshåb ved Viborg og de ca. 50 km. til Randers. Nørreåen slynger sig dovent og langsomt gennem den brede ådal, omgivet af skov, enge og hedelandskaber. Der er flere landgangsmuligheder, idet en del veje krydser åløbet. Vi teltede ude i Skjern enge, hvor der var et hedeområde. Er der nogen at spørge, så spørg om lov. Afslut enten ved Fladbro eller ved Gudenå roklub i Randers.

ALLING Å er en dagstur på ca. 25 km., der kan sejles fra Ølst, syd for Randers og forbi Gammel Estrup ved Auning, videre forbi Allingåbro til Grund fjord, der sine steder virkelig er grund. Afslut i Uggelhuse, - eller som todagestur fortsat næste dag nordpå ad Randers fjord, der bliver ganske smuk fra Kanaløen ved Voer og nordpå til munden ved Udbyhøj. Der er flere bittesmå sjove, men godt skjulte "jollehavne" og junglelignende kanaler og bækudløb i sivskovene, hvor siv og krat lukker sig hen over hovedet på én langs fjorden.

KOLINDSUND på Djursland ville have været Danmarks aller største sø, hvis den ikke var blevet tørlagt dengang "indad" endnu skulle vindes. Vi har sejlet en kortere strækning på sydkanalen. Der kan sejles fra Kolind på såvel Nordkanalen som Sydkanalen, hvis man kan lide at sejle i en bred afvandingsgrøft det meste af vejen. Nordkanalen og Sydkanalen mødes ved Grenås bygrænse som selve Grenåen. Det er ofte vanskeligt at komme på land i kanalerne på grund af de stejle brinker, og man skal nok spørge lodsejerne på sundgårdene, der ejer kanalerne, inden man drager afsted. Landskabet i Kolindsund er i sig selv særpræget og et besøg værd.

VESTJYSKE ÅER

KARUP Å, 60 km. er efter vores mening et af Jyllands smukkeste vandløb, der egner sig fint til en tredages tur fra Karup by eller Hessellund Søcamping nogle kilometer nedstrøms på venstre side (hvor sejltilladelse bestilles) og til Skive. Åen slynger sig gennem det smukkeste Midt-Vestjylland. Vandet er klart, så der kan bades under vejs.

STORÅEN, 65 km. er ligeledes oplagt til en fleredages tur. Vi har sejlet den fra Nybro/Ovstrup ved Aulum, Efter 5 km. begynder den at slynge sig, så man hen over adskillige kilometer den ene gang efter den anden er på vej mod kirken i Hodsager. Der er en overbæring ved Vandkraftsøen i Holstebro. Og man må ikke snyde sig selv fra at fortsætte gennem Holstebro og hele den slyngede vej til Vemb.

SKJERN Å, 97 km. er Danmarks vandrigeste flod. Den udspringer på den østjyske højderyg få hundrede meter fra Gudenåens udspring. Skjern å kan som en fleredages tur sejles fra campingpladsen ved Kulsø 5 km. sv. for Nørre Snede og hele vejen tværs over Jylland til Ringkøbing fjord. Der er flere overbæringer. Det er en meget varieret oplevelse at ro Skjern å fra dens øvre løb, hvor træernes kroner efter de første søer lukker sig over ens hoveder og derefter med god fart ned ad bakke mod det fladere vestjyllands brede slyng i ådalen. Til den gamle, store flods vej ud gennem naturreservatet i Skjern enge til Ringkøbing fjord. Nu, hvor åens nedre løb er ført tilbage til det oprindelige leje, er der absolut ikke længere nogen grund til at stå af i Borris. Tag turen hele vejen ud i Ringkøbing fjord og oplev den enestående natur med den rige fugleliv.

VORGOD Å, sejlbare 35 km. er en af Skjern åens bifloder. En af gangene startede vi en skjernåtur et stykke oppe i Vorgod å, der var blevet rost sådden i kanohåndbogen. Men godawdo, det skulle vi ikke have gjort, da en af dambrugsejerne strøg ind efter sit haglgevær, da vi skulle bære over ved hans dambrug. Så det var den å.

ÅER I VENDSYSSEL OG THY

UGGERBY Å, Vendsyssel. 72 km. Vi har sejlet åen som en fin todages tur fra Ilbro lidt sv. for Hjørring og til udmundingen i Tannis bugt ved Uggerby, hvor man til slut sejler ud gennem klitlandskaberne inden mødet med æ hav.

TEGÅ-HVIDBJERG Å, Thy 25 km. Hvis man alligevel er på de kanter kan dette åløb sejles fra Årup ved Snedsted ad Tegå til Ovesø, hvorefter vandløbet hedder Hvidbjerg å. Man kan stå af ved Ørum sø, som vi gjorde, eller fortsætte gennem Ørum sø og Flade sø til Krik vig. Kano og kajakåndbogen har en helt falsk forestilling om, at Tegå kan sejles fra Sjørring. Men den del af åen må der advares mod, idet der er tale om en smal afvandingsgrøft indtil Fadersbøl, hvorfra vi sejlede den, og hvor åen derefter er en flere meter dyb reguleret grønne med en meget ubehagelig overbæring ved et dambrug undervejs indtil sammenløbet med Tegå ved Årup. Efter Årup er det en smuk tur.

GUDENÅSYSTEMET

GUDENÅ FRA TØRRING TIL SILKEBORG, 86 km. Første etape af den klassiske dannelses tur ad landets længste flod. Gudenåen er godt udbygget med primitive teltpladser og diverse campingpladser hele vejen til Randers. Så har du ikke roet Gudenå, der ikke noget at betænke sig på. Der er sejladeforbud i yngletiden indtil 15. Juli i det øvre løb fra Tørring indtil Klostermølle ved

Mossø. Har du et par dage, passer det ned til Klostermølle, hvorefter der går en dag gennem søerne til Silkeborg, hvis du har travlt. Der er en overbæring i det øvre løb, men der er vogne til transporten. Man skal ligeledes bære over i Ry.

GUDEÅ FRA SILKEBORG TIL LANGÅ/ RANDERS, 92 km. Turen Fra Silkeborg til Tange sø er ret varieret, og søen kan byde på søgang, når vinden er i det hjørne. Vi har taget turen helt til Randers. Men det er en smag sag om man gider sejle med høje skove af tagrør på begge sider fra Langå til Fladbro og til sidst med motorvejslarm det sidste stykke til Gudenå Kajakklub i Randers. De senere år er vi stået af i Langå. Der er overbæring i Silkeborg og ved Tangeværket.

SKANDERBORGSØERNE MOSSØ RY. Små 30 km. Der ligger en fin oplevelse og venter, hvis du starter fra Skanderborg og tager turen ud gennem Skanderborgsøerne og de få km. ad Tåning å til Mossø, hvor der bæres over ved mølleopdæmningen 100 m. fra søen. Mossø er en vældig imponerende vandflade med sine 10 km. og den kan godt vise tænder. Men så er der læ ved Hem Odde og trøst i den fine teltplads ved Klostermølle og en aftentur op på Sukkertoppen med den storslåede udsigt.

Der findes glimrende å-kort over hele Gudenåsystemet med distancer, teltpladser og seværdigheder under vejs.

ÅER I SØNDERJYLLAND og Sydslesvig

KONGEÅ, sejlbare 46 km. Vi har prøvet Kongeåen fra Foldingbro syd for Brørup, men opgav lettere frustrerede ved Villebøl, da det ikke var til at komme i land noget sted p.g.a. elektriske hegn.

GRAM Å - RIBE Å ca. 25 km. var derimod en fin oplevelse fra Gram gennem øde landskaber, til den løber sammen med Gelså og bliver til Ribe å, der slutter som opdæmmed sø ved Ribe by. Fra åhavnen kan der fortsættes gennem Ribemarsken ud til udløbet ved Kammerslusen.

TRENE .Vi har været på en dagstur på Trene i Sydslesvig sammen foreningen af tyske kajakindividualister (!!!) der holdt årstræf i Friedrichstadt. Åen slynger sig gennem et smukt kulturlandskab indtil den ved den meget seværdige marskby, Friedrichstadt, løber sammen med Ejderen.

SKANDINAVIEN

NORGE

HARDANGERVIDDEN i NORGE byder på en del større søer, man kan sejle på. Jeg (Per) har krydset dette polare højfjeldsplateau i foldekajak fra øst til vest og retur for år tilbage. Turen, der hen over knap to uger tilsammen var en ganske overordentlig flot naturoplevelse og ganske overordentlig endnu mere strabadsøs på grund af tunge overbæring og opadroning gennem stryg ca. 200 højdemeter, kan næppe anbefales til andre i sin helhed, da det umulige altså med min makker og jeg er gjort som noget, der skulle prøves en gang for alle i 1984. Læs evt. min samlede turberetning fra dengang. Se ”turberetninger”.

Men ro fx med telt, Trangia mad og myggenet i kanonflot natur på søerne ovenfor Rjukan med udgangspunkt i det lille hyttested med cafe, Kalhovd, øverst i Breidsetdalen. Her finder du et sejlbart højfjeldsparadis for den, der vil væk fra al ting og være i uforstyrret natur. Søerne Kalhovdfjorden, Mårvatnet, Grytefjorden og Gøystvatnet er sammenhængende søflader hver især af ca. Mossøs størrelse i 1100 m. højde, og med polart højfjeld omkring. Og så kan de hver for sig

være udgangspunkt for fodture længere ind på vidden, der er Nordeuropas største fjeldplateau i over 1000 meters højde. Du kan telte alle steder, og søerne er helt rent badevand.

MØSSVATN i 900 m. højde er en meget stor og spændende sø i den sydlige udkant af Hardangervidden. Den kan nås fra hovedvej 37 ved Skinnarbu ca. 15 km sv. for Rjukan. Søen er næsten 50 km. lang. Den starter som to ret store arme, der siden samler sig til en lang og relativt smal sø med store slyng, der fører skarpt og dybt ind i den vildeste og mest øde og ubefærdede del af vidden mellem stejle sneklædte tinder. Et indhav, der er enhver havkajakroer værdig.

SVERIGE

DALSLAND i Sverige mellem søen Vänaren og den norske grænse er et andet meget attraktivt rofarvand. Ikke nær så øde som Norge, men med en perlerække af sammenhængende søer eller sødrag med sjove sluseovergange imellem. Start fx ved Bengtsfors og ro op gennem Lelången og videre op i Foxen ved Norgesgrænsen og øst og sydover tilbage til Bengtsfors ad den række af smalle og eventyrligt smukke søer mellem klipper og skov.

ORUST og TJØRN. De to større øer på Sveriges vestkyst lidt nord for Göteborg, so jeg roede omkring for 20 år siden, husker jeg ikke detaljeret. Men Orust er en ret yndet udfordring til danske havkajakroere, der vil tættere på noget, der ligner beskyttet skærgård og store havdønninger og tilbageslagsbølger. På Århus Havkajakklubs hjemmeside er der en fin ny turberetning fra en tur omkring Orust, som er detaljeret og giver et godt indtryk, så læs om disse øer der.

ST. ANNA er et stort skærgårdsområde på Sveriges østkyst ud for Valdemarsvik. St. Anna er en fjeldmark til søs med tusindvis af øer og skær, hvoraf den ydre skærgård slutter en lille snes kilometer ud for kysten. Et vidunderligt og udtømmeligt område for os kajakroere, der kan færdes alle steder, mens lystsejlerne næppe vover sig bort fra den markerede rute mellem skær og grunde. Ikke mere snak, men læs også min turberetning fra St. Anna under ”Turberetninger”.

TJEKKISKE FLODER

VLTAVA (MOLDAU), der udspringer i Bøhmerwald helt nede ved Østrigs grænse og derefter flyder hele vejen op gennem Tjekkiet dejlige natur og smukke, gamle byer og gennem Prag til sammenløbet med Elben i Nordtjekkiet

OG BIFLODERNE LUZNICE OG OTAVA er flere sommerferiture værd. Roning på floderne har lange og stolte traditioner i Tjekkiet Friluftslivet ved de tjekkiske floder er langt mere udbygget med teltpladser af forskellig standart og højt detaljerede flodguider, der minutiøst med tegninger viser, hvordan man bedst slipper gennem stryg og overløb. Der er mange muligheder for at leje kanoer til fleredagesture på floderne. En beskrivelse vil her føre for vidt, men vil du have kvalificerede råd, så ring til fru Irena, (98541529), der har plasket rundt på tjekkiske floder siden sin barndom.